

faa skal man kalde det Hele, eller dog idetmindste store Grupper, store Afdelinger deraf, paa een Gang, under Overveielse, og det enten ovenfra eller fra Grunden af. Men man skal ikke for en eller anden tilfældig Side, en styvende Udbygning eller Udbygning, begynde at omforme det Hele. Dette er den ene Grund. Den anden er, — og det er forsaavidt den Hovedsag, som gjør det muligt, at jeg kan tænke paa at være her, — at Regjeringen har titret sig enig med mig i, at disse mange Bevægelser, som i en Række af Aar ere fremkomne, og som snart fordrer een Forandring i Folkekirken, snart en anden, og som sædvanlig vække saa heftige Bevægelser paa dette enkelte Punkt, at man er nærved fra alle Sider derover at glemme alle de andre Punkter, indtil en ny Kystelse kommer, — at disse Bevægelser alle tilsammen ere at ansee for — ja, jeg taler nemmest og halvt usforvarende saaledes, eftersom jeg har gaaet en latinsk Skole igjennem — Symptomer, ere Spor og Kjendetegn, ere enkelte Ytringer, leilighedsvis Udbrud af Noget, der ligger bagved, og som er den egentlige Sygdom, og at den rette Cur, den rette Helbredelsesmaade ikke bestaaer i, at man hvergang tager en enkelt Dyd, en enkelt Udvæxt, det enkelte smertefulde Sted paa Legemet under Cur, men derimod bestaaer deri, at man gjør den hele Tilstand eller dog hele Partier af den til Gjenstand for en mere omfattende Overveielse og Behandling. Jeg mener, at skjøndt den danske Folkekirke, visselig bestaaer som Folkekirke blandt os — og paa Overbeviisningen derom er man jo i visse Maader forpligtet ved Forpligtelsen paa vor Grundlov, hvori det staaer, at den evangelisk-lutheriske Kirke er den danske Folkekirke, — jeg mener altsaa, at skjøndt vi have den danske Folkekirke iblandt os, og skjøndt det, der gjorde, at den slet ikke med Rette kunde være kaldt Folkekirke, men Statskirke, allerede ved nogle andre Paragrapher i Grundloven var skaffet bort, ligesom Afstilligt af det, der hørte til Lovningerne fra den Tid af, siden er skaffet bort, saa er der dog ikke consequent og

omfattende nok blevet arbeidet paa at faae den til i endnu fuldere Forstand, at blive Folkekirke, og just derfor mener jeg, at en stor Deel af de enkelte Bevægelser, som fremkaldes ved Misnøie paa enkelte Punkter og ved, som det synes, velberettigede Forbringer i enkelte Forhold eller Egne, vilde falde bort, naar man vilde indlade sig paa at tage større Grupper i samlet Forbindelse med hverandre under Overveielse, naar man navnlig vilde indlade sig paa ved Hjælp af kyndige og erfarne Mænd, ligesaavel af Lægsfolk som af den geistlige Stand og theologisk Dannelse, at overveie den hele Kreds af Forslag, som det i saa Tilfælde vilde være Ministeriets Pligt at fremlægge i deres Forbindelse med hverandre, en heel Kreds af Forslag som deler sig i to Partier. Noget nemlig, der gaaer ud paa at bortkaste, hvad der enkeltvis visselig, som berørende det Indre i Folkekirken, kunde efter Exempler, vi hidtil have seet, efterhaanden bortkastes ved kongelig Afgjørelse, men som bør behandles det ene i Forbindelse med det Andet, og som ingen Minister let kan føle sig breven til uden sliig Oversigt og Forbindelse at forelægge Hs. Majestæt til Afgjørelse. Jeg tænker herved især paa adskillige saadanne indre Bestemmelser, som mere eller mindre hindre en frodig Udvikling i Folkekirken, idet de gjøre, at Præsterne ikke kunne bevæge sig med den fornødne Sikkerhed, ogsaa ligeoverfor andre Partier, der sigte dem for at være bundne i en Retning, hvori Christne ikke bør lade sig binde. Og paa den anden Side Noget, der er Lovning fra den absolutistiske Periode, navnlig med Hensyn til Præsteembedernes Besættelse. Først efterhaanden stete det nemlig i den Periode, at der tilsidst kun gaves en eneste Maade, hvorpaa Præsteembederne kunde besættes, fuldstændigt ubtalt visnok egentlig først ved Grundloven, der ophævede det Sidste af den private Kaldsvet, Indstillingen, men i Virkeligheden navnlig, om jeg mindest ret, siden Aaret 1808 eller 1809, da Napoleon den Store bortførte Paven som Fange, og da den danske Konge affastede enhver Andens Be-